

© 2° Investing Initiative

ΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΒΙΩΣΙΜΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Η αναξιοποίητη ευκαιρία για 'πράσινα' χρηματοπιστωτικά προϊόντα

Το παρόν σημείωμα παρουσιάζει τα κύρια σημεία έρευνας σχετικά με τα κίνητρα, την εκτιμώμενη πιθανή ζήτηση και τη δυναμική διαφόρων βιώσιμων χρηματοοικονομικών επιλογών βάσει αποτελεσμάτων από έξι χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Η έρευνα υλοποιήθηκε από την 2 Degrees Investing Initiative (2DII),¹ με τη συνεργασία του WWF Ελλάς.

Τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη βιώσιμη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Συγκεκριμένα, η απαιτούμενη επένδυση που αντιστοιχεί σε έργα ενεργειακής απόδοσης, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μεταφορές, για να επιτευχθούν οι στόχοι για το 2030 για τον κλιματικό μετριασμό και την ενέργεια, υπολογίζεται στα 340 δισεκ. ευρώ ετησίως κατά τη δεκαετία 2020-2030.² Αυτό το κενό θα μπορούσε να καλυφθεί από επενδύσεις των ευρωπαϊκών νοικοκυριών καθώς αντιπροσωπεύει περίπου 27% των αποταμιεύσεων τους.³

Σύνοψη της έρευνας

Τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- Το 60% περίπου των ιδιωτών επενδυτών στην Ελλάδα έχει μικτούς στόχους απόδοσης / βιωσιμότητας, δηλαδή επιθυμεί να πετύχει ταυτόχρονα και στόχους χρηματικής απόδοσης της επένδυσής τους, και στόχους βιωσιμότητας.
- Το εκτιμώμενο μέγεθος της αγοράς για πράσινα χρηματοοικονομικά προϊόντα στην Ελλάδα εκτιμάται στα 96 δισεκ. ευρώ. Η αντίστοιχη εκτίμηση ξεπερνά τα 2,8 τρισεκ. ευρώ στο σύνολο για τις έξι χώρες της έρευνας (Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία και Ρουμανία).
- Το συνολικό μέγεθος της ευρωπαϊκής αγοράς για πράσινα χρηματοοικονομικά προϊόντα λιανικής πώλησης ήταν 220 δισεκ. ευρώ το 2021. Υπάρχει σημαντική δυναμική που παραμένει αναξιοποίητη.
- Κάποια προϊόντα με χαμηλό μερίδιο αγοράς (π.χ. επενδύσεις αντίκτυπου, πράσινες αποταμιευτικές καταθέσεις) θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε μεγαλύτερη κλίμακα ώστε να ανταποκριθεί στην ανάγκη μεγαλύτερης ποικιλίας επενδυτικών προφίλ.
- Υπάρχουν διάφοροι ανασταλτικοί παράγοντες για να φτάσει η αγορά βιώσιμων επενδύσεων στα εκτιμώμενα μεγέθη: πολυπλοκότητα ή/και υπερφόρτωση πληροφορίας, δυσπιστία προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τη βιώσιμη χρηματοδότηση λόγω σκανδάλων πράσινου ξεπλύματος, και λοιπά. Ενδέχεται επομένως να υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην πρόθεση (απαντήσεις σε έρευνες) και την συμπεριφορά (επιλογές χαρτοφυλακίου).

¹ 2 Degrees Investing Initiative. (2022). What do your clients actually want? Understanding and estimating household demand for sustainable financial products.

² Identifying Europe's recovery needs, [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020](#).

³ 2DII, 2022.

- Οι εκτιμήσεις βασίστηκαν σε 6.000 απαντήσεις σε ερωτηματολόγια σχετικά με τις προτιμήσεις βιωσιμότητας ιδιωτών επενδυτών σε έξι ευρωπαϊκές χώρες κατά το τελευταίο δίμηνο του 2021 και στοιχεία για την χρηματοπιστωτική αγορά.

Αποτελέσματα της έρευνας

α) έρευνα μέσω ερωτηματολογίων

Έρευνες σε διάφορες χώρες δείχνουν ότι τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά θέλουν να επενδύσουν ή να αποταμιεύσουν με βιώσιμο τρόπο.⁴ Τις ανησυχίες μοιράζονται πλέον όλες οι ηλικιακές ομάδες, όπως και το ενδιαφέρον για βιώσιμες χρηματοδοτικές λύσεις.

Η έρευνα δείχνει ότι το 64% των ιδιωτών επενδυτών στην Ελλάδα (60% κατά μέσο όρο) έχει μικτούς στόχους απόδοσης / βιωσιμότητας, εστιάζοντας στη μεγιστοποίηση των χρηματοοικονομικών αποδόσεων αλλά και στην εναρμόνιση των αποταμιεύσεων με τις προσωπικές αξίες και/ή τον πραγματικό αντίκτυπο στην κοινωνία ή το περιβάλλον. Το προφίλ που αντιπροσωπεύεται περισσότερο είναι εκείνο που συνδυάζει και τους τρεις στόχους: 31% των Ελλήνων ιδιωτών επενδυτών θέλει να επιτυγχάνει ευθυγράμμιση με τις αξίες του, θετικό αντίκτυπο και οικονομική απόδοση ταυτόχρονα.

Σε όλες τις χώρες, η κατάταξη των επιμέρους στόχων απόδοσης / βιωσιμότητας είναι η ίδια: πρώτα "μεγιστοποίηση της απόδοσης", στη συνέχεια "εναρμόνιση με τις αξίες του ατόμου" και τέλος "θετικός αντίκτυπος". Ακόμη κι αν έρχεται τρίτο, το να έχει κάποιος θετικό αντίκτυπο μέσω της επένδυσής του εξακολουθεί να είναι σημαντικό για ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων (51% στην Ελλάδα, 46% κατά μέσο όρο στην Ευρώπη).

Όσον αφορά την πιθανή απόδοση, συνολικά διπλάσιος αριθμός των ερωτηθέντων στις έξι χώρες περιμένουν ότι τα προϊόντα βιώσιμης χρηματοδότησης θα αυξήσουν τις οικονομικές αποδόσεις σε σχέση με εκείνους που περιμένουν μείωση, με τους Έλληνες επενδυτές να εμφανίζονται σημαντικά πιο αισιόδοξοι.

Πίνακας 1. Κατανομή προφίλ επενδυτών βάσει επενδυτικών στόχων και στόχων βιωσιμότητας σε Ελλάδα και Ευρώπη (μέσος όρος των έξι χωρών)

Επενδυτικό προφίλ βιωσιμότητας	Ελλάδα	Μέσος όρος (6 χώρες δείγματος)
Συνδυασμός αξιών, αντικτύπου και απόδοσης	31%	28%
Αποκλειστικά οικονομική απόδοση	16%	20%
Συνδυασμός αξιών και απόδοσης	14,6%	16%
Αποκλειστικά ευθυγράμμιση με προσωπικές αξίες	11%	11%
Αποκλειστικά θετικός αντίκτυπος	9,6%	9%
Συνδυασμός αξιών και αντικτύπου	6%	4,8%
Συνδυασμός αντικτύπου και απόδοσης	4,5%	3,6%
Χωρίς ξεκάθαρο προφίλ	8%	7,6%

Πηγή: 2DII (2022)

Ωστόσο, η υιοθέτηση βιώσιμων λύσεων ενδέχεται να αντιμετωπίσει διάφορους ανασταλτικούς παράγοντες, όπως η αδράνεια που τροφοδοτείται από την υπερφόρτωση πληροφοριών ή επιλογών. Οι μικροεπενδυτές καλούνται να αφομοιώσουν πολλαπλές πηγές πληροφοριών και να κάνουν απαιτητικούς συμβιβασμούς σε χρηματοοικονομικά (κίνδυνος και απόδοση) και μη χρηματοοικονομικά μεγέθη (αξίες και αντίκτυπος), ενώ οι πιθανότητες πράσινου ξεπλύματος δημιουργούν σκεπτικισμό. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε χάσμα προθέσεων-συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα οι επιλογές χαρτοφυλακίου να υστερούν σε σχέση με τις δηλώσεις σε έρευνες.

β) Εκτίμηση μεγέθους αγοράς

Στρατηγικές επενδύσεων βιώσιμης χρηματοδότησης

Η έρευνα δείχνει ότι οι στρατηγικές αποκλεισμού έχουν το μεγαλύτερο δυνητικό μέγεθος αγοράς, καθώς έχουν ήδη υιοθετηθεί ευρέως από τα επενδυτικά αμοιβαία κεφάλαια και παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον

⁴ 2DII (2020). A large majority of retail clients want to invest sustainably, Μάρτιος 2020.

από τους ερωτηθέντες. Η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να φτάσει μεταξύ 50% και 66% του συνολικού υπό διαχείριση μετοχικού ενεργητικού σε όλες τις χώρες. Από την άλλη πλευρά, οι στρατηγικές επιμερισμού κερδών φαίνεται να έχουν τη χαμηλότερη δυναμική. Όσον αφορά τα δυνητικά υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία, τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι θα μπορούσαν στην Ελλάδα να επενδυθούν έως και 7,3 δισεκ. ευρώ σε μετοχικά κεφάλαια που εφαρμόζουν αποκλεισμούς, 5,7 δισεκ. ευρώ σε κεφάλαια που εφαρμόζουν θετικό προέλεγχο ή επένδυση αντίκτυπου, 5,6 δισεκ. ευρώ σε κεφάλαια που εφαρμόζουν εταιρική επιρροή / κινητοποίηση, και 4,6 δισεκ. ευρώ σε κεφάλαια με επιμερισμό κερδών. Ωστόσο, η τρέχουσα προσφορά προϊόντων λιανικής πώλησης επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στις στρατηγικές αποκλεισμού και τη εταιρικής επιρροής / κινητοποίησης και δεν ανταποκρίνεται στη συνολική διαφαινόμενη δυναμική, η οποία φαίνεται να είναι αδιάφορη ως προς τις διάφορες προσεγγίσεις.

Πίνακας 2. Εκτιμώμενα μεγέθη αγοράς ανά στρατηγική (σε δισεκατομμύρια ευρώ)

Στρατηγική	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Εσθονία	Ιρλανδία	Ρουμανία	Σύνολο
Αποκλεισμός / αρνητικός προέλεγχος	468	82	7	2	34	6	599
Εταιρική επιρροή	344	66	6	2	29	6	451
Θετικός προέλεγχος	355	60	6	2	29	6	457
Επενδύσεις αντίκτυπου	374	56	6	2	28	5	469
Επιμερισμός κερδών	285	37	5	1	25	5	357

Πηγή: 2 DII, 2022. Τυχόν διαφορές στις αθροίσεις οφείλονται σε στρογγυλοποίηση.

Απήχηση περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδυτικών προϊόντων

Η απήχηση των διαφόρων πράσινων επενδυτικών εναλλακτικών είναι παρόμοια σε όλες τις χώρες (μεταξύ 40% και 48%), με το πράσινο crowdfunding να είναι ελαφρώς λιγότερο δημοφιλές. Οι πράσινες καταθέσεις έχουν τη μεγαλύτερη δυναμική λόγω του κεντρικού ρόλου που έχουν οι καταθέσεις στον πλούτο των νοικοκυριών. Στην Ελλάδα, θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύουν έως και 80 δισεκ. ευρώ. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 27% του συνολικού πλούτου και αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό ανάμεσα στις χώρες που εξετάστηκαν, οι οποίες κυμαίνονται μεταξύ 5-18%.

Τα πράσινα ομολογιακά κεφάλαια έρχονται δεύτερα λόγω της σημασίας των ομολογιακών αμοιβαίων κεφαλαίων στις συντάξεις και τις ασφαλίσεις ζωής, με δυνητικό μέγεθος αγοράς γύρω στα 7 δισεκ. ευρώ. Τα πράσινα θεματικά μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια είναι δημοφιλή αλλά περιορισμένα στην ανάπτυξή τους, φτάνοντας συνολικά το 1 δισεκ. έναντι 4 δισεκ. ευρώ για τα αμοιβαία κεφάλαια χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η εκτίμηση για τα πράσινα μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια περιορίζεται από τις χαμηλές άμεσες συμμετοχές των ευρωπαϊκών νοικοκυριών σε μετοχές, που αντιπροσωπεύουν μόνο το 2% έως 7% του οικονομικού τους πλούτου. Συνολικά, οι πράσινες καταθέσεις και τα ομολογιακά κεφάλαια έχουν τη μεγαλύτερη δυναμική μεταξύ των πράσινων χρηματοπιστωτικών προϊόντων.

Πίνακας 3. Εκτιμώμενα μεγέθη αγοράς για «πράσινα» χρηματοοικονομικά προϊόντα (σε δισεκατομμύρια ευρώ)

	Γερμανία	Δανία	Ελλάδα	Εσθονία	Ιρλανδία	Ρουμανία	Σύνολο
Πράσινες καταθέσεις	1012	59	80	4	83	31	1269
Πράσινα ομολογιακά αμοιβαία κεφάλαια	632	108	7	1	56	10	814
Μετοχικά κεφάλαια χαμηλών εκπομπών άνθρακα	324	77	4	1	29	4	439
Πράσινα θεματικά μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια	71	17	1	0	7	1	97
Πράσινα μετοχικά κεφάλαια crowdfunding	180	25	4	0	8	2	219

Πηγή: 2DII (2022)

Συμπεράσματα

Η δυναμική των διαφόρων βιώσιμων προϊόντων λιανικής πώλησης απέχει πολύ από το να έχει καλυφθεί, και ο χρηματοπιστωτικός κλάδος θα χρειαστεί να πειραματιστεί με νέους τρόπους για να εξυπηρετήσει την ποικιλία προφίλ των πελατών. Σε σύγκριση με τα αμοιβαία κεφάλαια αποκλεισμού, τα αμοιβαία κεφάλαια πράσινων ομολόγων ή τα πράσινα θεματικά αμοιβαία κεφάλαια, ορισμένες λύσεις όπως οι πράσινοι αποταμιευτικοί λογαριασμοί, τα αμοιβαία κεφάλαια επιμερισμού του εισοδήματος ή οι επενδύσεις αντίκτυπου μπορούν να προταθούν σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα για την ανάπτυξη της αγοράς βιώσιμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων.

Η υιοθέτηση βιώσιμων χρηματοοικονομικών προϊόντων μπορεί να αποκτήσει ανανεωμένη δυναμική χάρη στις πρόσφατες και επερχόμενες αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο για τη βιώσιμη χρηματοδότηση (MiFID II, CSRD, SFDR, κλπ) και με την νομική υποχρέωση των συμβούλων να αξιολογούν τις προτιμήσεις βιωσιμότητας των πελατών τους. Εάν αυτή η αξιολόγηση γίνεται μεθοδικά και περιλαμβάνει όλες τις διαστάσεις των προτιμήσεων βιωσιμότητας, θα μπορούσε να οδηγήσει τις επενδυτικές επιχειρήσεις να διαφοροποιήσουν την προσφορά τους σε βιώσιμα προϊόντα για να ανταποκριθούν στην ποικιλία των προφίλ των πελατών, αυξάνοντας την πιθανότητα να βρίσκουν οι πελάτες τους τα κατάλληλα προϊόντα στην αγορά.

Παρά τους περιορισμούς όσον αφορά τη διαθεσιμότητα λεπτομερών δεδομένων, τα στοιχεία της παρούσας έκθεσης είναι ένα ζωτικής σημασίας πρώτο βήμα για την ποσοτικοποίηση των επιχειρηματικών ευκαιριών (και των προκλήσεων) για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο στην Ελλάδα και την Ευρώπη σχετικά με τη βιώσιμη χρηματοδότηση.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- 2DII (2022). [Understanding and estimating household demand for sustainable financial products](#). 2^ο Investing Initiative, 2022.
- 2DII (2022a). [Fighting greenwashing... what do we really need?](#) A review of the legislative and regulatory framework applicable to environmental impact claims of financial products and concrete propositions to fight greenwashing more effectively. 2^ο Investing Initiative, 2022.
- 2DII (2021). [I've Got the Power! Really? Assessing the impact potential of financial products supporting the energy transition](#). 2^ο Investing Initiative, 2021.

WWF Ελλάς, Χαριλάου Τρικούπη 119-121, Αθήνα 11473
Περισσότερες πληροφορίες: www.wwf.gr

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

Για έναν ζωντανό πλανήτη

www.wwf.gr